

Nacrt

**PRIJEDLOG ZAKONA O PRIMJENI STATUTA
MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA I
PROGONU ZA KAZNENA DJELA PROTIV
MEĐUNARODNOG RATNOG I HUMANITARNOG
PRAVA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona, sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 41/01 i 55/01 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVANA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Osnivanje Međunarodnog kaznenog suda značajan je zaokret prema uspostavi vladavine prava i jačanju međunarodnih humanitarnih standarda u međunarodnoj zajednici. Statut suda nastao je kao odraz realiteta koji postoje u međunarodnoj zajednici kao rezultat brojnih kompromisa te je vođen potrebom za univerzalnim prihvaćanjem.

Međunarodni kazneni sud je nadležan samo za ona kaznena djela koja će biti počinjena nakon stupanja na snagu njegova Statuta.

Međunarodni kazneni sud koji je osnovan nakon stupanja na snagu Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda, prva je globalna pravosudna institucija nadležna za kazneno procesuiranje pojedinaca za počinjene najteže zločine od značenja za međunarodnu zajednicu.

Potpisivanjem Rimskog Statuta Međunarodnog kaznenog suda od strane Republike Hrvatske 12. listopada 1998. godine Republika Hrvatska izrazila je pristanak da bude vezana Rimskim statutom, uz obvezu njegove ratifikacije u skladu sa člankom 125. Rimskog statuta, a status punopravne stranke stekla je polaganjem instrumenata o ratifikaciji.

Sukladno članku 139. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor proglasio je 2. travnja 2001. godine Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda, a koji je objavljen u «Narodnim novinama» 27. travnja 2001. godine, te je stupio na snagu 5. svibnja 2001. godine. Republika Hrvatska je instrument o ratifikaciji Statuta Međunarodnog kaznenog suda deponirala kod Glavnog tajnika UN-a 21. svibnja 2001. godine.

U smislu članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, a sukladno odredbi članka 126. Statuta, Rimski statut stupa na snagu prvog dana mjeseca nakon šezdesetog dana po polaganju šezdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Rimski Statut stupio je na snagu 1. srpnja 2002. godine, a datum objave je 30. rujna 2002. godine.

Rimski statut je po svojoj pravnoj prirodi međunarodni ugovor i izraz visokog stupnja konsenzusa međunarodne zajednice u pogledu temeljnih načela međunarodnog kaznenog sudovanja te s tim u svezi i prenošenja dijela kaznenopravnog suvereniteta država na univerzalnu pravosudnu instituciju.

Statut se primjenjuje jednako na sve osobe, bez obzira na njihovo službeno svojstvo, bilo da je riječ o šefovima država i vlada, članovima vlada ili parlamenata, izabranim predstavnicima ili vladinim dužnosnicima i neovisno na imunitet ili postupovna pravila koja se mogu primijeniti na te osobe na temelju nacionalnog ili međunarodnog prava. Nacionalni kazneni zakoni i drugi zakoni oblikovat će se kako bi reflektirali obveze nacionalnih pravosudnih tijela, kako je to specificirano Rimskim statutom da bi im se omogućila bolja reakcija na zamolbe upućene od strane Međunarodnog kaznenog suda. Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj su snazi iznad zakona.

Republika Hrvatska mora svoje kazneno zakonodavstvo uskladiti sa Rimskim statutom. Rimski statut ne zahtijeva to izričito, već u skladu sa načelom komplementarnosti na način da u članku 17. određuje da će Međunarodni kazneni sud preuzeti stvar, ako država nije željna ili nije u stanju ozbiljno provesti kazneno gonjenje. U materijalnom kaznenom pravu Republika Hrvatska mora ponajprije temeljito reformirati pojedina činjenična stanja, no zatim uskladiti nekoliko instituta općeg dijela, te sankcije s Rimskim statutom.

Osim usklađivanja općeg i posebnog dijela materijalnog kaznenog prava, nužno je osigurati potpunu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom na način kako je to predviđeno ratificiranim Rimskim statutom Međunarodnog kaznenog suda, tako da je nužno u tom dijelu revidirati i propise hrvatsko kaznenog procesnog prava.

Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 11. siječnja 2001. godine ocijenjeno je da dosadašnje djelovanje policijskih i pravosudnih institucija na otkrivanju, istraživanju i procesuiranju ratnih zločina počinjenih za vrijeme i neposredno nakon završetka Domovinskog rata nije dalo odgovarajuće rezultate. Isto tako, ukazano je na potrebu da Hrvatska kvalitetnije prikuplja podatke o zločinima počinjenim tijekom agresije na nju, te da o njima obavještava Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju.

Temeljna vrijednost Domovinskog rata je uspostava i obrana državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske. Time su stvorene pretpostavke za djelovanje pravne države i vladavine prava, te za skladan razvitak Republike Hrvatske kao zemlje koja prihvaća demokratske standarde suvremenog zapadnog svijeta. Zbog značaja Domovinskog rata u stvaranju Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske ocijenila je potrebnim poduzeti sve mjere da se objektivno i nepristrano obavi sustavno i znanstveno istraživanje domovinskog rata, s posebnim naglaskom na uzroke i tijek Domovinskog rata, otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje kaznenih djela ratnih zločina te u odnosu na pravičnu zaštitu svih žrtava stradalih u tom ratu.

U Republici Hrvatskoj u tijeku je veliki broj kaznenih postupaka za kaznena djela ratnih zločina. Prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, u razdoblju od 1991. godine do kraja 2002. godine za ratni je zločin prijavljeno ukupno 4.625 osoba od kojih 95 osoba u 2002. godini, te je od

ukupnog broja prijavljenih optuženo 1648 osoba. Izrečeno je ukupno 872 presude a 849 predmeta bilo je u fazi istrage dok je u 543 slučaja podignuta optužnica za koje još nije donesena presuda. To je ukupno činilo 1392 neriješena predmeta. Od kraja 2002. godine došlo je do daljnjih pokretanja postupaka, te ratni zločini čine značajan broj predmeta, kako brojem, tako i složenošću. Javnost je posebice senzibilizirana na slučajeve ratnih zločina i očekuje njihovo kvalitetno rješavanje u primjerenom roku. Ovaj Zakon, zato, za cilj ima i stvaranje organizacijskih i drugih uvjeta za kvalitetnije i brže otkrivanje ratnih zločina i rješavanje kaznenih predmeta koji se vode zbog njih. Taj cilj je važno ostvariti i iz razloga što postoje dobri izgledi da Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju određeni broj predmeta prepusti nacionalnim sudovima onih država za koje se međunarodna zajednica uvjeri da imaju pravne i stvarne uvjete za pravično i brzo suđenje za ratne zločine.

Polazeći od stajališta da svi zločini a posebice oni ratni moraju biti kažnjeni bez obzira na to tko su počinitelji i žrtve i kojoj su strani u sukobu pripadali, uzimajući u obzir i činjenicu da progon ratnih zločina ne podliježe zastari, Vlada Republike Hrvatske ističe potrebu istraživanja i kaznenog progona počinitelja svih ratnih zločina. Hrvatsko pravosuđe dužno je procesuirati sve moguće slučajeve pojedinačnih ratnih zločina, teških povreda humanitarnog prava i svih drugih zločina počinjenih u agresiji na Republiku Hrvatsku te tijekom Domovinskog rata, ali strogo primjenjujući načela individualne odgovornosti i krivnje.

Nacrtom prijedloga Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog uređuje se primjena Statuta Međunarodnog kaznenog suda, suradnja Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom, preuzimanje postupka od međunarodnog kaznenog suda i Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, posebnosti progona za kaznena djela međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, te drugih kaznenih djela iz nadležnosti međunarodnih kaznenih sudova, kao i progon za kaznena djela protiv međunarodnog pravosuđa.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu u odnosu na funkcioniranje posebnog tijela Vlade Republike Hrvatske koje će obavljati poslove suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom budući da je predviđeno da te poslove obavlja već osnovan Ured za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima, a za čije djelovanje se osiguravaju sredstva u Državnom proračunu. Nadalje, u Ministarstvu unutarnjih poslova već je ustrojen poseban Odjel terorizma i ratnih zločina, za čije su financiranje osigurana sredstva u Državnom proračunu, kao i za djelovanje državnog odvjetništva i sudova, za čiju su djelatnost osigurana sredstva u Državnom proračunu, a nije potrebno osiguravati dodatna sredstva izvan okvira postojeće sistematizacije radnih mjesta nositelja pravosudne dužnosti i pratećih službi.

Temeljem članka 117. ratificiranog Statuta Međunarodnog kaznenog suda visina doprinosa svake države stranke bit će procijenjena u skladu s ljestvicom redovnih proračunskih sredstava UN-a, a za potrebe financiranja i suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom i njegovim tijelima.

Visina ovog doprinosa za svaku državu stranku još nije procijenjena pa će nakon toga bit potrebno predvidjeti u Državnom proračunu potrebna financijska sredstva prema razdobljima njihove primjene.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O PRIMJENI STATUTA MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA I PROGONU ZA KAZNENA DJELA PROTIV MEĐUNARODNOG RATNOG I HUMANITARNOG PRAVA S OBRAZLOŽENJEM

I. OPĆE ODREDBE

Predmet normiranja

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje primjena Statuta Međunarodnog kaznenog suda (U daljnjem tekstu: Statut) koji je Republika Hrvatska ratificirala Zakonom o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, br. 5/2001), suradnja Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom te posebnosti progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, te drugih kaznenih djela iz nadležnosti međunarodnih kaznenih sudova (u daljnjem tekstu: zločin), kao i progon za kaznena djela protiv međunarodnog pravosuđa.

Pojmovi koji se koriste u Zakonu

Članak 2.

U ovom se Zakonu koriste se sljedeći pojmovi koji znače:

- **Međunarodni kazneni sud:** sud osnovan Statutom Međunarodnog kaznenog suda donesen u Rimu, 17. srpnja 1998. godine,
- **Statut:** statut Međunarodnog kaznenog suda koji je Republika Hrvatska ratificirala Zakonom o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, br. 5/2001),
- **Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju:** sud osnovan Rezolucijom 827. (1993) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda,
- **zločin:** kaznena djela predviđena člankom 5. Statuta, sva kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava predviđena zakonom Republike Hrvatske (članci 156. do 168., 187., 187.a i 187.b Kaznenog zakona RH), te druga kaznena djela iz nadležnosti međunarodnih kaznenih sudova, uključivši i kaznena djela protiv međunarodnog pravosuđa (Glava XXII, XXIV i XXV. Kaznenog zakona RH) kada su počinjena u odnosu na pravosuđe Međunarodnog kaznenog suda,
- **Tužitelj:** Tužitelj Međunarodnog kaznenog suda predviđen člankom 42. Statuta.

***Nadležnost za obavljanje poslova suradnje
i izvršenje odluka Međunarodnog kaznenog suda***

Članak 3.

(1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, poslove suradnje i izvršavanja odluka Međunarodnog kaznenog suda provodi i koordinira Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada).

(2) Ako prema Ustavu i zakonu za obavljanje određenih poslova postoji isključiva nadležnost nekog državnog tijela ili ako je očito da će neko državno tijelo lakše obaviti određene poslove suradnje, Vlada će tom tijelu proslijediti zahtjev za suradnju, odnosno odluku Međunarodnog kaznenog suda radi izvršenja.

(3) Nadležna državna tijela će postupajući u poslovima suradnje i izvršavanja odluka Međunarodnog kaznenog suda postupati žurno i bez odlaganja, te o tim poslovima izvijestiti Vladu.

(4) Vlada može uredbom osnovati tijela za obavljanje poslova suradnje i izvršavanja odluka iz svoje nadležnosti ili pojedine radnje u postupku suradnje ili izvršavanja odluka poduzimati putem državnog odvjetništva.

(5) Stvarna i mjesna nadležnost sudova i drugih državnih tijela koja postupaju u poslovima suradnje i izvršavanja odluka Međunarodnog kaznenog suda određuje se prema pravilima koja vrijede za određivanje nadležnosti u kaznenom postupku, odnosno u drugom postupku u kojem se obavlja radnja, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

Zastupanje pred Međunarodnim kaznenim sudom

Članak 4.

U slučajevima kada Republika Hrvatska nastupa pred Međunarodnim kaznenim sudom radi zaštite svojih prava i interesa ili interesa svojih državljana Republiku Hrvatsku, sukladno odluci Vlade, zastupa Glavni državni odvjetnik ili druga osoba koja ima potrebna stručna znanja i iskustvo.

Komunikacija s Međunarodnim kaznenim sudom

Članak 5.

(1) Ako Vlada ne odluči drukčije, državna tijela komuniciraju s Međunarodnim kaznenim sudom putem Vlade na hrvatskom jeziku ili na jednom od službenih jezika Međunarodnog kaznenog suda.

(2) Komunikacija Vlade i Međunarodnog kaznenog suda odvija se diplomatskim putem. U slučaju hitnosti ili kada za to postoje drugi opravdani razlozi komunikacija se može odvijati i neposredno.

(3) Ako to nije u suprotnosti sa zakonom i svrhom postupanja prema stavku 1. i 2. ovoga članka, komunikacija u pogledu određenih pitanja može se ostvariti i putem Interpola, o čemu će se bez odlaganja izvijestiti Vlada.

(4) Vlada može u svakom slučaju tražiti da se komunikacija odvija na način predviđen stavkom 2. ovoga članka.

Primjena domaćeg zakonodavstva

Članak 6.

(1) Državna tijela nadležna za postupanje u poslovima suradnje i izvršenja odluka Međunarodnog kaznenog suda radnje obavljaju na način propisan zakonom Republike Hrvatske.

(2) Ako se na neku radnju ne može primijeniti zakon Republike Hrvatske, smisleno će se primijeniti propisi hrvatskog prava prema kojima se obavlja odgovarajuća radnja u postupku pred hrvatskim državnim tijelima.

(3) Zakon i drugi propis Republike Hrvatske koji se primjenjuje u obavljanju poslova suradnje tumačiti će se i primjenjivati u skladu sa pravnim poretkom Republike Hrvatske a na način koji odgovara ciljevima i smislu Statuta Međunarodnog kaznenog suda.

(4) Propisi o imunitetima i povlasticama predviđeni zakonom neće se primjenjivati u postupku za zločine iz članka 2. ovoga Zakona.

Podaci od važnosti za otkrivanje i progon zločina te podaci od povijesnog značaja

Članak 7.

(1) Pravne i fizičke osobe dužne su nadležnim državnim tijelima dostaviti podatke, isprave, snimke i predmete od važnosti za otkrivanje i progon zločina.

(2) Osim toga, pravne i fizičke osobe dužne su dostaviti i odgovarajuće podatke, isprave, snimke i predmete od važnosti za utvrđivanje povijesne istine o ratu i ratnim stradanjima nadležnim ustanovama ili drugim institucijama koje se bave prikupljanjem povijesne građe o ratu i ratnim stradanjima.

(3) Ako zakonom nije određeno kojem se državnom tijelu ili ustanovi dostavljaju podaci, isprave, snimke i predmeti iz stavka 1. i 2. ovoga članka, Vlada može uredbom odrediti nadležno državno tijelo ili ustanovu.

Zaštita svjedoka i žrtava te osoba koje rade na progonu zločina

Članak 8.

(1) U postupku progona počinitelja zločina i tijekom obavljanja poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom primjenjivati će se najviši standardi zaštite i poštivanja dostojanstva svjedoka, žrtava i njihovih obitelji sukladno posebnom zakonu.

(2) U slučaju potrebe posebnu zaštitu uživaju suci, državni odvjetnici i druge osobe koje sudjeluju u progonu zločina i obavljanju poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom na način kako je to propisano za najviše dužnosnike u pravosuđu.

Žurnost postupanja

Članak 9.

Sudovi i druga državna tijela postupati će u postupku progona zločina i suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom s posebnom žurnošću, pazeći da time ne ugroze zakonitost i ispravnost postupanja.

II. PROGON ZLOČINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nadležnost hrvatskih sudova i drugih tijela za progon zločina

Članak 10.

(1) Počinitelje zločina počinjenih u Republici Hrvatskoj, počinitelje zločina koji su državljani Republike Hrvatske i počinitelje zločina čije su žrtve državljani Republike Hrvatske progoniti će se u Republici Hrvatskoj te će im suditi nadležni hrvatski sud.

(2) Osim počinitelja iz stavka 1. ovoga članka, u Republici Hrvatskoj progoniti će se i drugi počinitelji zločina, bez obzira na mjesto počinjenja zločina i državljanstvo počinitelja ako je počinitelj uhićen u Republici Hrvatskoj ili joj je izručen, a kazneni progon nije proveden pred Međunarodnim kaznenim sudom ili pred sudom druge države, ili ne postoje uvjeti da se počinitelju sudi pred Međunarodnim kaznenim sudom, sudom države u kojoj je zločin počinjen, sudom države čiji je počinitelj državljanin ili drugim sudom koji je nadležan za suđenje i pred kojim se može očekivati provođenje pravična postupka.

(3) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka ili ako je postupak proveden u drugoj državi suprotno međunarodno priznatim standardima pravičnog suđenja protiv počinitelja zločina može se pokrenuti kazneni postupak uz odobrenje Glavnog državnog odvjetnika.

(4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka u Republici Hrvatskoj neće se progoniti za zločin kada se postupak već vodi pred Međunarodnim kaznim sudom. U tom slučaju Republika Hrvatska će ustupiti kazneni progon Međunarodnom kaznenom sudu sukladno Statutu i ovom Zakonu.

Primjena propisa o kaznenom postupku

Članak 11.

Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, u kaznenom postupku protiv počinitelja zločina primjenjuju se odredbe Zakona o kaznenom postupku i drugi propisi koji se odnose na kazneni postupak.

Nadležnost sudova za vođenje kaznenog postupka za zločine

Članak 12.

(1) Za vođenje kaznenog postupka za zločine mjesno su nadležni županijski sudovi u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu.

(2) Osim sudova iz stavka 1., kada je to primjereno okolnostima kaznenog djela i potrebama vođenja postupka, nadležni su i sudovi sukladno općim propisima o nadležnosti u kaznenom postupku.

(3) Postupak se vodi pred onim stvarno i mjesno nadležnim sudom pred kojim državni odvjetnik pokrene postupak.

Posebne odredbe o unutarnjem ustroju sudova

Članak 13.

(1) U županijskim sudovima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu istragu za kaznena djela iz članka 2. ovoga Zakona provode posebni istražni odjeli. Istražni odjel čine suci koji se odlikuju iskustvom i izraženim sposobnostima za istraživanje najtežih i najsloženijih kaznenih djela, te diplomirani kriminalisti (članak 192. stavak 4. Zakona o kaznenom postupku). Ako broj i složenost predmeta to dozvoljava, suci posebnog istražnog odjela mogu, prema odluci predsjednika suda, voditi istrage i u drugim predmetima.

(2) Vijeća županijskog suda pred kojim se provodi suđenje u predmetima iz članka 2. ovoga Zakona čine po tri suca iz redova sudaca koji se odlikuju iskustvom na radu u najsloženijim predmetima.

(3) Suce iz stavka 1. i 2. ovoga članka na vrijeme od četiri godine u istražni odjel, odnosno u grupu sudaca za suđenje osobama optuženih za ratne zločine raspoređuje predsjednik suda. Kriminaliste iz stavka 1. ovoga članka predsjednik suda raspoređuje na prijedlog voditelja istražnog odjela na vrijeme od četiri godine.

(4) U slučaju kada u mjesno nadležnom sudu nema dovoljan broj sudaca koji udovoljavaju kriterijima iz stavka 2. ovoga članka, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za potrebe suđenja u određenom predmetu odrediti suca drugog županijskog suda.

Nadležnost državnog odvjetnika

Članak 14.

(1) Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske imenuje jednog od svojih zamjenika na dužnost Državnog odvjetnika za ratne zločine na vrijeme od četiri godine koji koordinira i usmjerava progon počinitelja zločina te rad nadležnih državnih odvjetnika i odjela nadležnog za ratne zločine Ministarstva unutarnjih poslova.

(2) U postupku povodom zločina postupa državni odvjetnik koji prema općim propisima postupa pred mjesno nadležnim županijskim sudom, ako Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske ili Državni odvjetnik za ratne zločine iz stavka 1. ovoga članka za postupanje ne odredi drugog državnog odvjetnika.

(3) Državni odvjetnik za ratne zločine može u svakom slučaju zločina iz članka 2. ovoga Zakona sam poduzeti sve potrebne radnje koje poduzima državni odvjetnik prema Zakonu o kaznenom postupku.

(4) Nadležni državni odvjetnik usmjerava rad redarstvenih vlasti koje rade na predmetima koji prema ovom Zakonu spadaju u njegovu nadležnost.

Ustroj policije

Članak 15.

(1) U Ministarstvu unutarnjih poslova poslove otkrivanja zločina i njihovih počinitelja te obavljanje poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom iz nadležnosti policije obavlja odjel nadležan za ratne zločine. Odjel se sastoji od policijskih službenika s odgovarajućim iskustvom u otkrivanju najtežih kaznenih djela.

(2) Policijski službenici odjela nadležnog za ratne zločine neposredno provode izvide i druge potrebne radnje te koordiniraju i usmjeravaju rad drugih redarstvenih vlasti koje rade na otkrivanju zločina i hvatanju počinitelja ili obavljanju poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom.

Primjena posebnih odredbi u progonu zločina

Članak 16.

U otkrivanju i progonu zločina na odgovarajući će se način primijeniti sljedeće odredbe Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta («Narodne novine» br. 88/01 i 12/02):

1. članak 28., u odnosu na trajanje zadržavanja i pritvor;
2. članci 29-38, u odnosu na ispitivanje sudionika zločina koji se ispituje kao svjedok;
3. članak 39. u odnosu na pozivanje i uzimanje izjava građana koje poduzima nadležni državni odvjetnik.

III. PRIJAVA TUŽITELJU I POSTUPANJE POVODOM OBAVIJESTI TUŽITELJA O ZLOČINU

Prijava Tužitelju

Članak 17.

(1) Kada državna tijela, pravne i fizičke osobe imaju saznanja da je počinjen zločin iz nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda, bez obzira gdje je zločin počinjen, a ne radi se o zločinu zbog kojega se već vodi postupak u Republici Hrvatskoj, pred Međunarodnim kaznenim sudom ili nadležnim sudom druge države, obavijestiti će o tome nadležnog državnog odvjetnika.

(2) Nadležni državni odvjetnik će, ako za to postoje uvjeti predviđeni Zakonom o kaznenom postupku, poduzeti potrebne mjere i pokrenuti kazneni progon.

(3) Ako se kazneni progon iz stvarnih ili pravnih razloga ne može poduzeti u Republici Hrvatskoj, Glavni državni odvjetnik će o tome obavijestiti Vladu koja može sukladno članku 14. Statuta o zločinu izvijestiti Tužitelja.

Obavijest Tužitelja o zločinu

Članak 18.

(1) Kada Tužitelj obavijesti Republiku Hrvatsku da postoje razlozi da se pokrene istraga za zločin iz članka 5. Statuta i da bi nadležna tijela Republike Hrvatske mogla biti nadležna za poduzimanje kaznenog progona, Vlada će o tome izvijestiti Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

(2) Ako je obavijest iz stavka 1. ovoga članka dana kao povjerljiva, njen se sadržaj smatra službenom tajnom za sva državna tijela i osobe koje saznaju njen sadržaj.

Postupanje državnog odvjetnika i drugih nadležnih državnih tijela

Članak 19.

(1) Po primitku obavijesti iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske te druga nadležna državna tijela žurno će, ako se u Republici Hrvatskoj već ne vodi postupak, sukladno zakonu, poduzeti mjere potrebne da ustanove da li postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila zločin te poduzeti potrebne izvide, te o poduzetom bez odlaganja izvijestiti Vladu.

(2) Vlada će izvijestiti Tužitelja u roku od mjesec dana od dana primitka obavijesti da li se u Republici Hrvatskoj provodi kazneni progon.

(3) Ako je u Republici Hrvatskoj započeo kazneni progon, Vlada može od Međunarodnog kaznenog suda zatražiti da joj ustupi istragu.

(4) U slučaju ako Predraspravno vijeće Međunarodnog kaznenog suda, unatoč spremnosti da se kazneni progon provede u Republici Hrvatskoj odobri istragu Tužitelja, Republika Hrvatska može, sukladno Statutu i Pravilima o postupku i dokazima, podnijeti žalbu.

(5) Glavni državni odvjetnik redovito će izvještavati Vladu o poduzetim radnjama i postupcima koji se vode, a ona će po potrebi ili na njegov zahtjev o tome obavijestiti tužitelja.

IV. PRAVNE POSLJEDICE POSTUPKA PRED MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM

Ne bis in idem

Članak 20.

(1) Okrivljeniku o čijoj je krivnji odlučio Međunarodni kazneni sud, ne može se za isti zločin suditi u Republici Hrvatskoj, niti se može izvršiti prijašnja domaća presuda koja se odnosi na isti zločin.

(2) Na zahtjev državnog odvjetnika ili okrivljenika kojemu je sudio Međunarodni kazneni sud, preinačit će se presuda suda u Republici Hrvatskoj za isto kazneno djelo, odgovarajućom primjenom odredaba Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na izmjenu presude prema pravilima o obnovi postupka.

Nemogućnost istovremenog postupanja

Članak 21.

(1) Protiv istog okrivljenika ne može se za isti zločin voditi kazneni postupak u Republici Hrvatskoj istovremeno s postupkom pred Međunarodnim kaznenim sudom.

(2) U slučaju kada je protiv okrivljenika u tijeku postupak pred domaćim sudom, a Međunarodni kazneni sud protiv istog okrivljenika započne kazneni postupak zbog istog zločina, postupak pred domaćim sudom će se prekinuti danom njegove predaje Međunarodnom kaznenom sudu, odnosno njegovim pojavljivanjem pred tim Sudom na drugi način.

(3) Nakon što Međunarodni kazneni sud započne postupak, neće se protiv okrivljenika za isto kazneno djelo pokretati postupak u Republici Hrvatskoj.

(4) Ako je presuda suda u Republici Hrvatskoj postala pravomoćna, neće se izvršiti, a ako je izvršenje u tijeku, bit će prekinuto danom kada okrivljenik bude predan Međunarodnom kaznenom sudu, sukladno odredbama Statuta.

(5) Za vrijeme prekida postupka pred domaćim sudom ili prekida postupka izvršenja kazne ne teče zastara kao ni rokovi za poduzimanje pojedinih procesnih radnji.

Nastavak postupka u Republici Hrvatskoj

Članak 22.

(1) Kazneni postupak koji se vodio pred sudom u Republici Hrvatskoj, a prekinut je radi vođenja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom, može se nastaviti pred nadležnim sudom Republike Hrvatske, ako Međunarodni kazneni sud nije svojom presudom odlučio o krivnji okrivljenika za jedno ili više kaznenih djela za koja se u Republici Hrvatskoj vodio kazneni postupak. U tom slučaju može se izvršiti pravomoćna presuda suda u Republici Hrvatskoj ili nastaviti izvršenje presude koje je prekinuto, kao i započeti kazneni progon u slučaju kada do njegova pokretanja nije došlo zbog toga što je postupak vođen pred Međunarodnim kaznenim sudom.

(2) Kada su presudom Međunarodnoga kaznenog suda obuhvaćena samo neka kaznena djela za koja postoji pravomoćna presuda suda u Republici Hrvatskoj, sud Republike Hrvatske izmijenit će presudu glede kazne, primjenjujući na odgovarajući način odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na izmjenu presude prema pravilima o obnovi postupka.

V. SURADNJA S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM

Načela suradnje

Članak 23.

(1) Republika Hrvatska surađivati će u potpunosti s Međunarodnim kaznenim sudom sukladno članku 93. Statuta u istragama i kaznenom progonu zločina iz njegove nadležnosti postupajući na način predviđen člankom 3. ovoga Zakona.

(2) Zahtjev za suradnjom koji uputi Međunarodni kazneni sud povjerljive je naravi i njegov se sadržaj može objaviti kada je otkrivanje potrebno radi njegova izvršenja ili iz drugih posebno važnih razloga.

(3) Sva državna tijela Republike Hrvatske u postupku suradnje postupati će žurno i u dobroj vjeri, vodeći se ciljevima Statuta i svrhom pojedine radnje koju provode.

(4) Nadležna državna tijela poduzeti će i radnje koje Međunarodni kazneni sud nije posebno tražio ako je očito da je provođenje tih radnji nužno radi otkrivanja počinitelja i prikupljanja dokaza za postupak pred Međunarodnim kaznenim sudom.

Nazočnost predstavnika Međunarodnog kaznenog suda

Članak 24.

Predstavicima Međunarodnoga kaznenog suda može se na njihov zahtjev omogućiti nazočnost pri obavljanju radnji kojima se udovoljava zahtjevu za suradnju. Tom prilikom će im se omogućiti da postavljaju pitanja, daju prijedloge te, ako to ne bi štetno utjecalo na obavljanje radnje, snimaju njeno odvijanje uređajima za optičko i zvučno snimanje.

Odgoda izvršenja zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda

Članak 25.

(1) Vlada može odgoditi izvršenje zahtjeva za suradnjom zbog potreba kaznenog postupka koji se vodi u Republici Hrvatskoj ili prigovora dopuštenosti pokretanja ili vođenja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom (članci 94. i 95. Statuta).

(2) Ako zahtjev za suradnju treba provesti domaći sud, izvršenje zahtjeva za suradnjom sud će odgoditi na zahtjev Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Obavljanje radnji na području Republike Hrvatske

Članak 26.

(1) Međunarodni kazneni sud i Tužitelj mogu obavljati pojedine radnje na području Republike Hrvatske uz prethodnu suglasnost Vlade.

(2) Međunarodni kazneni sud ne može prilikom obavljanja radnji iz stavka 1. ovoga članka koristiti prisilne mjere niti ograničavati ustavna prava građana.

Konzultacije

Članak 27.

U slučaju kada postoje stvarni ili pravni razlozi, posebice oni navedeni u članku 97. Statuta, nadležno državno tijelo izvijestiti će o tome bez odgode Vladu koja će se posavjetovati sa Sudom o načinu rješenja problema.

Preuzimanje postupka od Međunarodnog kaznenog suda

Članak 28.

(1) U slučaju kada Međunarodni kazneni sud, sukladno svom Statutu i Pravilniku o postupku i dokazima ustupi u određenom slučaju Republici Hrvatskoj kazneni progon,

državni odvjetnik će pred nadležnim sudom poduzeti progon uzimajući za kao temelj optužbe činjenice na kojima se temeljila optužba pred Međunarodnim kaznenim sudom.

(2) Postupak u Republici Hrvatskoj provesti će se uz primjenu domaćeg kaznenog materijalnog i postupovnog prava.

(3) Iznimno državni odvjetnik temeljem dokaza pribavljenih od Međunarodnog kaznenog suda može pred nadležnim sudom u Republici Hrvatskoj podići optužnicu bez provođenja istrage i suglasnosti istražnog suca.

(4) Vlada može s Međunarodnim kaznenim sudom zaključiti poseban sporazum kojim će urediti pojedina pitanja iz svoje nadležnosti kod preuzimanja postupka.

(5) Predstavicima Međunarodnog kaznenog suda omogućit će se nazočnost postupku u svim njegovim stadijima te će im se pružiti svaka potrebna obavijest o tijeku postupka.

VI. UHIĆENJE I PREDAJA OKRIVLJENIKA

Zahtjev za predaju okrivljenika

Članak 29.

(1) Uhićenje i predaja okrivljenika obavlja se temeljem zahtjeva za predaju okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu i provodi se prema odredbama Statuta i ovoga Zakona.

(2) Obrazloženi zahtjev za predaju okrivljenika Međunarodni kazneni sud zajedno sa podacima potrebnim za utvrđenje istovjetnosti okrivljenika dostavlja Vladi koja ga prosljeđuje nadležnom državnom odvjetniku i, kada je to potrebno, policiji.

(3) U postupku predaje na smislen će se način primjenjivati odgovarajuće odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Stranke i obavezna obrana

Članak 30.

(1) U postupku predaje stranke su okrivljenik – osoba čiju predaju traži Međunarodni kazneni sud i državni odvjetnik koji zastupa zahtjev za predaju.

(2) Tijekom cijelog postupka predaje, okrivljenik mora imati branitelja.

Uhićenje

Članak 31.

(1) Vlada će dostaviti policiji bez odlaganja uhidbeni nalog Međunarodnog kaznenog suda.

(2) Policija će, postupajući po zahtjevu Međunarodnog kaznenog suda uhititi okrivljenika - osobu čije uhićenje i predaju ili privremeno uhićenje traži Međunarodni kazneni sud i bez odgode je odvesti pred istražnog suca suda nadležnog za provođenje postupka predaje. Ako je okrivljenik u bijegu, policija će poduzeti potrebne mjere iz svoje nadležnosti da se on pronađe i uhititi.

(3) Ako je okrivljenik u bijegu, na prijedlog državnog odvjetnika istražni sudac, uz ostale mjere potrebne da se okrivljenik pronađe i uhititi, može protiv okrivljenika ili osobe iz članka 180. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku odrediti mjere iz članka 180. stavka 1. točke 1. do 4. toga Zakona.

Postupak pred istražnim sucem

Članak 32.

(1) Nadležni istražni sudac ispitat će okrivljenika o predmetu te ako ustanovi da je riječ o osobi čije je uhićenje, privremeno uhićenje ili predaju zatražio Međunarodni kazneni sud, protiv njega će odrediti pritvor.

(2) Pritvor koji je odredio istražni sudac može trajati najdulje koliko i pritvor u istrazi sukladno članku 16. ovoga Zakona.

(3) Istražni će sudac, prilikom ispitivanja ustanoviti želi li se okrivljenik predati Međunarodnom kaznenom sudu i bez provođenja postupka predaje. U tom će se slučaju sastaviti posebna isprava u kojoj potvrđuje da se želi predati Međunarodnom kaznenom sudu bez provođenja postupka predaje i da se odriče svih pravnih lijekova koji se mogu koristiti u tom postupku. U tom će slučaju istražni sudac odlučiti o potrebi pritvora sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(4) Iznimno, okrivljenik i prije uhićenja može pred nadležnim državnim odvjetnikom dati izjavu, o čemu će se sastaviti isprava iz stavka 3. ovoga članka, da se dobrovoljno želi predati Međunarodnom kaznenom sudu i bez provođenja postupka predaje. U tom slučaju državni odvjetnik može od istražnog suca tražiti da se protiv okrivljenika odredi pritvor sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(5) Izjava iz stavka 3. i 4. ovoga članka ne može se opozvati.

Postupak pred sudskim vijećem

Članak 33.

(1) Za odlučivanje o predaji okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu nadležni su županijski sudovi u Osijeku, Rijeci i Splitu i Zagrebu.

(2) O predaji odlučuje vijeće iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Ispitivanje okrivljenika

Članak 34.

U postupku odlučivanja o zahtjevu Međunarodnoga kaznenog suda za predaju okrivljenika, sud će upoznati okrivljenika sa zahtjevom i optužbama koje mu se stavljaju na teret, ispitati ga o djelima koja mu se stavljaju na teret te o drugim okolnostima važnim za odlučivanje o zahtjevu Međunarodnoga kaznenog suda.

Dobrovoljna predaja

Članak 35.

(1) U tijeku cijelog postupka okrivljenik može na zapisnik dati izjavu da se želi dobrovoljno predati Međunarodnom kaznenom sudu i da se odriče svih pravnih lijekova. Takva se izjava ne može opozvati.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, sud će donijeti rješenje kojim obustavlja postupak za predaju, te će rješenjem odrediti pritvor protiv okrivljenika i o tome obavijestiti nadležno tijelo Ministarstva unutarnjih poslova radi provedbe predaje.

Odluka o zahtjevu za predaju

Članak 36.

(1) Vijeće će donijeti rješenje kojim udovoljava zahtjevu za predaju okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu ako utvrdi da se zahtjev odnosi na osobu protiv koje se vodi postupak za predaju i da se radi o kaznenom djelu za koje je Međunarodni kazneni sud nadležan prema Statutu, a ne postoje zapreke za predaju prema Statutu Međunarodnog kaznenog suda.

(2) U suprotnom, vijeće će rješenjem odbiti zahtjev Međunarodnoga kaznenog suda. Nakon što je zahtjev za predajom pravomoćno odbijen, postupak predaje može se obnoviti smislenom primjenom odredbi Zakona o kaznenom postupku o obnovi postupka ili temeljem novog zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda.

(3) Nakon donošenja rješenja o predaji, pritvor može trajati do same predaje.

Kontrola rješenja o predaji

Članak 37.

Rješenje kojim se zahtjev Međunarodnoga kaznenog suda za predaju okrivljenika odbija, po službenoj se dužnosti zajedno sa spisom predmeta dostavlja Vrhovnom sudu Republike Hrvatske koji u vijeću od pet sudaca razmatra zahtjev i prvostupanjsko rješenje te svojim rješenjem potvrđuje, ukida ili preinačuje rješenje županijskog suda.

Žalba na rješenje o predaji

Članak 38.

(1) Na rješenje županijskog suda kojim se udovoljava zahtjevu Međunarodnoga kaznenog suda da mu se preda okrivljenik, državni odvjetnik, okrivljenik i njegov branitelj imaju pravo žalbe u roku od osam dana. Žalba zadržava izvršenje rješenja, a o njoj odlučuje vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske u vijeću od pet sudaca.

(2) Na postupak odlučivanja vijeća Vrhovnoga suda Republike Hrvatske o žalbi iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući će se način primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na odlučivanje o žalbi na presudu.

Izvršnost rješenja

Članak 39.

(1) Pravomoćno sudsko rješenje kojim se dopušta predaja okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu konačno je.

(2) Protiv pravomoćnog sudskog rješenja kojim se dopušta predaja okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu može se podnijeti ustavna tužba Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

(3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa može privremeno odgoditi predaju okrivljenika zbog bolesti okrivljenika ili drugog naročito opravdanog razloga.

Dostava rješenja

Članak 40.

Pravomoćno i izvršno rješenje kojim je odlučeno o zahtjevu Međunarodnoga kaznenog suda da mu se okrivljenik preda dostavlja se putem Ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa Vladi koja ga proslijeđuje Međunarodnom kaznenom sudu. Rješenje će se dostaviti i nadležnom tijelu Ministarstva unutarnjih poslova radi izvršenja.

Predaja okrivljenika

Članak 41.

Predaju okrivljenika temeljem izjave o dobrovoljnoj predaji ili temeljem pravomoćnog i konačnog rješenja o predaji obavlja Ministarstvo unutarnjih poslova.

VII. IZVRŠENJE PRESUDE I DRUGIH ODLUKA MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA

Izvršenje presuda i drugih odluka Međunarodnog kaznenog suda

Članak 42.

(1) Republika Hrvatska izvršiti će presudu i drugu odluku Međunarodnog kaznenog suda primjenjujući Statut i druge propise Međunarodnog kaznenog suda, te odgovarajuće odredbe domaćeg prava.

(2) Republika Hrvatska izvijestiti će bez odlaganja Međunarodni kazneni sud o stvarnim ili pravnim razlozima koji onemogućavaju ili ograničavaju izvršenje presude ili druge odluke te se posavjetovati sa Sudom o načinu daljnjeg postupanja.

Prihvat osuđenika

Članak 43.

Republika Hrvatska prihvatiti će na izdržavanje kazne osuđenike sukladno posebnom sporazumu koji se zaključuje za svaki slučaj posebno.

VIII. SUDJELOVANJE REPUBLIKE HRVATSKE U RADU MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA

Sudjelovanje u radu Skupštine država stranaka i drugih tijela Suda

Članak 44.

(1) Predstavnik Republike Hrvatske u Skupštini država stranaka određuje Vlada.

(2) Uz predstavnika iz stavka 1. ovoga članka u radu Skupštine mogu sudjelovati jedan ili više zamjenika predstavnika te stručnjaci za međunarodno kazneno pravo.

(3) Vlada će osigurati, sukladno Statutu i drugim aktima Međunarodnog kaznenog suda odgovarajuće sudjelovanje predstavnika Republike Hrvatske u radu drugih tijela Međunarodnog kaznenog suda.

Izbori i imenovanja u Međunarodnom kaznenom sudu

Članak 45.

(1) U postupku za izbor ili imenovanje sudaca ili drugih dužnosnika ili namještenika Suda, Vlada će, ako se izbor ili imenovanje obavlja na prijedlog država članica i ako smatra da Republika Hrvatska treba predložiti kandidata, javnim oglasom pozvati osobe koje ispunjavaju uvjete da u određenom roku prijave na oglas.

(2) Oglasom će Vlada, ako to smatra primjerenim, izvijestiti i o predstojećem izboru ili imenovanju u Međunarodnom kaznenom sudu i u slučaju kada se kandidati sami neposredno prijavljuju Međunarodnom kaznenom sudu.

(3) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, Vlada će provesti postupak na način da se osigura njegova transparentnost, mogućnost izjašnjavanja vladinih i nevladinih stručnih i humanitarnih tijela i organizacija kao i primjena najviših stručnih i moralnih kriterija.

(4) U slučaju kada je Statutom ili drugim aktom Suda predviđen poseban postupak za izbor ili imenovanje, Vlada će provesti postupak na taj način, smisleno primjenjujući odgovarajuće odredbe domaćeg prava.

Financiranje Međunarodnog kaznenog suda

Članak 46.

(1) Republika Hrvatska sredstva za financiranje Međunarodnog kaznenog suda osigurava u svom proračunu prema odredbama Statuta i drugih općih akata Međunarodnog kaznenog suda.

(2) Troškove pravne pomoći i suradnje Republike Hrvatske i Međunarodnog kaznenog suda podmiriti će svaka od strana sukladno članku 100. Statuta.

(3) O izvršavanju financijskih obveza prema Međunarodnom kaznenom sudu brine Vlada.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena odredbi Zakona koje se odnose na Međunarodni kazneni sud

Članak 47.

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na Međunarodni kazneni sud i suradnju s njim te na uhićenje i predaju okrivljenika primjenjuju se u odnosu na zločine počinjene nakon stupanja Statuta na snagu (1. srpanj 2002. godine).

Primjena odredbi ovog Zakona na sve zločine

Članak 48.

(1) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na otkrivanje i progon zločina u Republici Hrvatskoj i ustroj državnih tijela (članci 7. do 16. ovoga Zakona) primjenjuju se od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, bez obzira kada je zločin počinjen i je li već započeo kazneni postupak pred nadležnim sudom.

(2) Ako je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona započela istraga, ona će se dovršiti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(3) Ako na dan stupanja na snagu ovoga Zakona glavna rasprava nije započela ili je viši sud povodom pravnog lijeka ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovno suđenje, glavna će se rasprava a i daljnji postupak provesti prema odredbama ovoga Zakona i to pred sudovima nadležnim i sastavljenim prema ovom Zakonu.

Primjena propisa Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i domaćih propisa u vezi s njim

Članak 49.

(1) Stupanje na snagu ovoga Zakona nema utjecaja na primjenu propisa međunarodnog prava koji se odnose na rad Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom i na njemu utemeljenih propisa.

(2) Odredba članka 28. ovoga Zakona primijeniti će se i u odnosu na Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju.

Stupanje na snagu ovog Zakona

Članak 50.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. OPĆE ODREDBE (članci 1 - 9.)

Uz članak 1.:

Člankom 1. određuje se sadržaj Zakona kojim se apliciraju norme Statuta Međunarodnog kaznenog suda, suradnja Republike Hrvatske s tim Sudom, progon počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava te počinitelja zločina protiv međunarodnog pravosuđa.

Republika Hrvatska se ratifikacijom Rimskog statuta obvezala primijeniti Statut Međunarodnog kaznenog suda, te urediti progon počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Efikasan progon počinitelja zločina pred domaćim pravosuđem isključuje nadležnost Međunarodnog kaznenog suda (tzv. načelo komplementarnosti), pa je u interesu Republike Hrvatske da stvori uvjete za tako što. Specifične norme o progonu počinitelja ratnih zločina trebale bi stvoriti i povoljnije uvjete za progon počinitelja zločina tijekom rata u Republici Hrvatskoj, čime bi se otvorila mogućost da Haaški sud određene predmete ustupi našim nacionalnim sudovima.

Uz članak 2.:

Člankom 2. definirani su pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu.

Uz članak 3.:

Vlada utvrđuje se kao tijelo nadležno za vođenje poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom. Vlada može osnovati specijalizirano tijelo za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Pojedine radnje i poslove suradnje obavljaju državna tijela prema općim propisima o nadležnosti u sudskim i upravnim predmetima, a Vlada usmjerava i koordinira suradnju.

Uz članak 4.:

Pred Međunarodnim kaznenim sudom Republiku Hrvatsku zastupa Glavni državni odvjetnik, no Vlada može za zastupanje odrediti i drugu stručnu osobu. To će biti slučaj kada se raspravlja o posebnim specijalističkim pitanjima za koja je potrebna posebna ekspertiza. Primjerice, takvo je zastupanje korišteno i pred ICTY u slučaju tzv. subpoene.

Uz članak 5:

Člankom 5. propisana je komunikacija s Međunarodnim kaznenim sudom koja se odvija diplomatskim putem i na hrvatskom jeziku ili jednom od službenih jezika Međunarodnog kaznenog suda.

Uz članak 6.:

Člankom 6. određuje se domaće pravo kao mjerodavno za obavljanje pojedinih radnji. Sukladno Rimskom statutu, ne primjenjuju se imuniteti predviđeni domaćim zakonom.

Uz članak 7.:

Institucionalizira se obveza prikupljanja i davanja podataka važnih za otkrivanje ratnih zločina, evidenciju stradanja i utvrđivanja povijesne istine o ratnim sukobima.

Uz članci 8. i 9:

Člancima 8. i 9. postavljaju se standardi i primjena posebnih propisa kod zaštite svjedoka, žrtava pravosudnih dužnosnika te načelo žurnosti u postupanju.

II. PROGON POČINITELJA ZLOČINA U REPUBLICI HRVATSKOJ (Članci 10 – 16.)

Uz članak 10.:

Člankom 10. predviđa se tzv. univerzalna nadležnost za ratne zločine te se propisuje pod kojim uvjetima postoji nadležnost domaćih sudova i drugih tijela za progon zločina kada je počinitelj zločina uhićen i izručen Republici Hrvatskoj, te pod kojim uvjetima će se progon ustupiti Međunarodnom kaznenom sudu.

Uz članak 11.:

Članak 11. propisuje da se postupak za zločine vodi prema odredbama Zakona o kaznenom postupku ako ovim Zakonom nije što drugo određeno (v. članke 13 - 16.).

Uz članak 12.:

Prema ovom članku državni odvjetnik ima tzv. opsijsku nadležnost. Uvijek je za zločine nadležan jedan od četiri specijalizirana županijska suda (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb) te onaj sud koji je nadležan za suđenje prema općim propisima. Osnovni je cilj stvoriti uvjete da najkompliciranije slučajeve, a slučajevi ratnih zločina sigurno spadaju u takve, sude najbolji suci. oni s velikim praktičnim iskustvom i specijalizirani za najteža kaznena djela, posebice ona čiji su zaštitni object vrijednosti zaštićene međunarodnim pravom. Ova odredba, iako omogućava fleksibilnost tužiteljeva postupanja i lociranje postupka u sud koji je s obzirom na kadrovske mogućnosti provesti postupak, takva da i dalje zadržava dovoljnu određenost mjesne nadležnosti sudova. Time se omogućava predvidivost nadležnog suda te mogućnost da se određeni predmeti koji su potencijalno konfliktni za određenu sredinu stave u nadležnost najkvalitetnijih sudova. Problem što su četiri suda čija nadležnost uvijek postoji inače preopterećeni, riješit će se povećanjem broja sudaca u tim sudovima i stvaranjem boljih uvjeta za rad, što je i inače u tijeku.

Uz članak 13.:

Člankom 13. predviđa se specijalizacija istražnih odjela i vijeća u koje bi ušli suci odgovarajućeg iskustva i visoke stručnosti. Kao i u drugim slučajevima koji zahtijevaju specijalizaciju i najviši stupanj suradnje svih državnih tijela koji sudjeluju u kaznenom progonu, želi se postići veća brzina u postupanju i stručnost najviše razine. S obzirom da je riječ o najtežim i najsloženijim predmetima, želi se osigurati da suci koji rade na tim predmetima ne budu prekomjerno opterećeni drugim predmetima, te da im se pruže odgovarajući radni i sigurnosni uvjeti.

Uz članci 14. i 15.:

Odredbe članaka 14. i 15. predviđaju specijalizaciju unutar državnog odvjetništva i policije.

Uz članak 16.:

Članak 16. predviđa primjenu odgovarajućih odredbi Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta a koje se odnose na rokove zadržavanja i rokove trajanja pritvora, ispitivanje sudionika zločina kada se ispituju kao svjedoci te opozivanju i uzimanju izjava od građana od strane nadležnog državnog odvjetnika, s obzirom da ove odredbe omogućavaju veću efikasnost u otkrivanju i procesuiranju počinitelja zločina, dakle, ove odredbe iz Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta treba na smisleni način primjenjivati .u prethodnom postupku i pokrenutom kaznenom postupku za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

III. PRIJAVA TUŽITELJU I POSTUPANJE POVODOM OBAVIJESTI TUŽITELJA O ZLOČINU (članci 17 - 19.)

Uz članke 17. do 19.:

Člancima 17 do 19. uređuje se postupak u slučaju da Republika Hrvatska prijavljuje Tužitelju Međunarodnog kaznenog suda počinjenje zločina, te postupanje nadležnih tijela Republike Hrvatske kada je Tužitelj MKS obavijesti da postoji sumnja da je počinjen zločin za čiji bi progon bila nadležna Republika Hrvatska. U slučaju odgovarajuće reakcije Republike Hrvatske, postupak bi se proveo pred njenim sudom a ne pred Međunarodnim kaznenim sudom.

IV. PRAVNE POSLJEDICE POSTUPKA PRED MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM (članci 20 - 22.)

Uz članke 20. do 22.:

Člancima 20 do 22. uređuje se primjena načela ne-bis-in-idem, kao i posljedice pokretanja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom. Nije moguć paralelizam postupanja pred domaćim i međunarodnim sudom. U slučaju ako je Međunarodni kazneni sud presudio u nekom slučaju, takva presuda onemogućava vođenje postupka pred domaćim sudom. Ako Međunarodni kazneni sud nije meritorno odlučio o predmetu, postupak se može provesti ili nastaviti pred domaćim sudom.

V. SURADNJA S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM (članci 23 - 28.)

Uz članak 23.:

Člankom 23. utvrđuju se načela suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom. Postupanje u dobroj vjeri je temeljno načelo te suradnje i odgovara obvezi preuzetoj ratifikacijom Rimskog statuta. Postupanje u dobroj vjeri i u duhu Statuta pretpostavka je i prednosti domaćeg pravosuđa pred međunarodnim.

Uz članak 24.:

Odredbom članka 24. omogućava se nazočnost predstavnika Međunarodnog kaznenog suda pri provođenju pojedinih postupovnih radnji.

Uz članak 25.:

Članak 25. uređuje odgodu obavljanja pojedinih poslova suradnje u slučajevima kad je sporna nadležnost Međunarodnog kaznenog suda ili u drugim slučajevima predviđenim Statutom.

Uz članak 26.:

Člankom 26. omogućava se Međunarodnom kaznenom sudu da obavlja pojedine postupovne radnje na području Republike Hrvatske, ali ne i one koje bi uključivale mjere prisile.

Uz članak 27.:

Članak 27. sukladno Statutu, predviđa konzultacije sa Međunarodnim kaznenim sudom za slučaj nemogućnosti obavljanja pojedinih poslova suradnje ili primjene Statuta.

Uz članak 28.:

Članak 28. uređuje preuzimanje progona od Međunarodnog kaznenog suda. Ova se odredba primjenjuje i za slučaj kada Republika Hrvatska preuzima postupak od Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (vidjeti članak 49. stavak 2.). Predviđeno je da se u tom slučaju postupak provodi uz primjenu hrvatskog kaznenog zakonodavstva, a postoji mogućnost da državni odvjetnik podigne tzv. neposrednu optužnicu u slučaju kada ocjeni da dokazi pribavljeni od Međunarodnog kaznenog suda čine dovoljnu osnovu za to, a podizanje neposredne optužnice nije ograničeno uvjetima propisanom čl. 191. Zakona o kaznenom postupku.

VI. UHIĆENJE I PREDAJA OKRIVLJENIKA (članci 29 - 41.)

Uz članak 29.:

Člankom 29. propisuje se postupak za predaju koji se pokreće i vodi temeljem obrazloženog zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda koji se dostavlja diplomatskim putem. U postupku se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Uz članak 30.:

Članak 30. predviđa obaveznu obranu u postupku predaje.

Uz članak 31.:

Uhićenje temeljem zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda provodi policija, primjenjujući mjere predviđene Zakonom o kaznenom postupku potrebne da se okrivljenik pronađe i uhiti.

Uz članak 32.:

U postupak pred istražnim sucem odlučuje se o pritvoru te se prikupljaju podaci potrebni za kasniju odluku o predaji okrivljenika. Tijekom tog postupka okrivljenik može donijeti odluku o dobrovoljnoj predaji, o čemu se sastavlja posebna isprava. U tom slučaju, ne provodi se daljnji postupak veće se okrivljenik temeljem vlastitog zahtjeva predaje Sudu.

Uz članke 33. i 34.:

Člancima 33. i 34. utvrđuje se nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu za provođenje postupka predaje i sadržajni okvir ispitivanja okrivljenika.

Uz članak 35:

Člankom 35. uređuje se dobrovoljna predaja u fazi postupka pred vijećem. Dobrovoljna predaja je institut kojim okrivljenik, prihvaćanjem da se pojavi pred Međunarodnim kaznenim sudom izbjegava postupak predaje i eventualni pritvor. Uz to, činom dobrovoljne predaje može steći i uvjete za pogodnost pred Međunarodnim kaznenim sudom (npr. obrana sa slobode, olakotna okolnost za slučaj osuđujuće presude).

Uz članak 36.:

Članak 36. sukladno Statutu određuje uvjete za predaju okrivljenika.

Uz članak 37.:

Člankom 37. predviđa se slučaj obvezatne kontrole odluke od strane Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Uz članke 38. do 41.:

Člancima 38. do 41. uređuje se pravo žalbe na rješenje o predaji okrivljenika, izvršnost rješenja i nadležnost policije za provedbu pravomoćnog i izvršnog rješenja o predaji.

VII. IZVRŠENJE PRESUDE I DRUGIH ODLUKA MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA (članci 42. i 43.)

Uz članke 42. i 43:

Članci 42. i 43. normiraju obvezu izvršenja odluka Međunarodnog kaznenog suda i postupanje u slučaju nemogućnosti izvršenja. Predviđa se i mogućnost da Republika Hrvatska prihvati na izvršavanje kazne zatvora osuđenika. Kazna se izvršava prema domaćem zakonodavstvu, a sukladno Statutu.

VIII. SUDJELOVANJE REPUBLIKE HRVATSKE U RADU MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA (članci 44 - 46.)

Uz članke 44. do 46.:

Člancima 44. do 46. uređuje se sudjelovanje Republike Hrvatske u radu Međunarodnog kaznenog suda i to u Skupštini država članica i drugim tijelima Suda, način oglašavanja i izbora slobodnih sudačkih i drugih mjesta u Sudu, te participaciju u

financiranju Suda prema odredbama Statuta i na njemu utemeljenim općim aktima Suda. Odredbama koje se odnose na izbor sudaca i drugih djelatnika Suda jamči se transparentnost i sudjelovanje stručne javnosti i nevladinih organizacija u postupku izbora.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (članci 47 - 50.)

Uz članak 47.:

Člankom 47. određuje se primjena ovoga Zakona u odnosu na kaznena djela (zločine) koji vremenski potpadaju pod nadležnost Međunarodnog kaznenog suda.

Uz članak 48.:

Članak 48. uređuje primjenu organizacijskih i postupovnih normi Zakona na sve zločine, bez obzira na vrijeme njihova počinjenja. Ovom se odredbom stvaraju uvjeti da se norme kojima se podiže efikasnost pravosuđa primijene na sve predmete koji se vode ili će se voditi pred hrvatskim sudovima, te da se određeni slučajevi koji se vode pred ICTY ili bi se pred njim trebali voditi prepuste hrvatskim sudovima.

Uz članak 49.:

Odredba članka 49. precizira odnos ovoga Zakona u odnosu na Ustavni zakon o suradnji s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju. S obzirom da je Statut toga suda kogentne naravi (glava VII. Povelje UN) i da Ustavni zakon uređuje obveze koje za države proizlaze iz tog Statuta, odredbe ovoga Zakona ne mogu derogirati odredbe Ustavnog zakona.

Uz članak 50.:

Ovim člankom uređuje se stupanje Zakona na snagu.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Osnova za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora jer za to postoje osobito opravdani državni razlozi.

Naime, Republika Hrvatska u svibnju 2002. godine ratificirala je Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda, a isti je i stupio na snagu 1. srpnja 2002. godine tako da je nužno usvojiti propis koji će osigurati potpunu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom, a ujedno stvoriti organizacijske, pravne, stvarne i druge uvijete za kvalitetnije i efikasnije otkrivanje, brže procesuiranje te pravično sankcioniranje kaznenih djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, čime Republika Hrvatska stvara dobre izgleda da joj Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju prepusti suđenja u predmetima ratnih zločina.